

ἐρμηνευτικές παρενθέσεις

Πῶς μπήκε μέ κλειστές θύρες;

Ἰω. 20:19, 26 «κι ἐνῶ οἱ πόρτες ἐκεῖ πού ἦταν οἱ μαθητές μαζεμένοι γιά τό φόβο τῶν Ἰουδαίων, ἦταν κλειστές, ἦρθε ὁ Ἰησοῦς, στέκεται στή μέση καί τούς λέει... 26 Ὑστερ' ἀπό ὀκτώ μέρες ἦταν πάλι οἱ μαθητές στό σπίτι κι ὁ Θωμᾶς μαζί τους. Μπαίνει ὁ Ἰησοῦς μέ κλειστές τίς πόρτες, στέκεται στή μέση καί λέει...»

Γρηγόριος Παλαμᾶς:¹

«Ἄλλ' ἀποροῦν μερικοί, πῶς μέ κλειστές θύρες εἰσῆλθε ὁ Χριστός ἔχοντας σῶμα; Διότι, ὅπως φαίνεται, δέν γνωρίζουν νά συγκρίνουν τά πνευματικά μέ τά πνευματικά καί νά τά κατανοοῦν δι' ἀλλήλων, ὅπως λέει ὁ θεῖος ἀπόστολος². Διότι, ἂν δέν ἔφθειρε τή μήτρα τῆς Παρθένου πού τόν ἐγέννησε κατά σάρκα, ἀφοῦ δέν τήν ἔθιξε κατά τήν γέννησή του ἀλλά διατήρησε σῶα τά σημεῖα τῆς παρθενίας, μ' ὅλο πού τότε ἔφερε παθητό καί θνητό σῶμα, τί τό παράδοξο, ἂν τώρα, πού ἀπαθανάτισε τό ἀνθρώπινο πρόσλημμα καί ἔχει ἀθάνατο σῶμα, εἰσῆλθε ἀπό κλειστές θύρες;»

Πῶς ἄφθαρτο σῶμα εἶχε οὐλές καί τρυπήματα;

Γρηγόριος Παλαμᾶς:³

¹ Ὁμιλ. 17:18.

² Α' Κορ. 2:13, «ἄ καί λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικά συγκρίνοντες».

³ Ὁμιλ. 17:18, 19.

«*Ἀλλά ἐπειδὴ πάντως εἶχε ἀθάνατο καὶ ἀπαθές σῶμα, πῶς λοιπόν εἶχε τίς οὐλές καὶ τὰ τρυπήματα στὰ χέρια καὶ τὴν πλευρά; Διότι λέει ὁ εὐαγγελιστὴς ὅτι ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν Θωμᾶ· "φέρε ἐδῶ τὸν δάκτυλό σου καὶ δές τὰ χέρια μου καὶ φέρε τὸ χέρι σου καὶ βάλε το στὴν πλευρά μου· καὶ νὰ μὴν εἶσαι ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός". Πῶς εἶχε λοιπόν τίς οὐλές; Βέβαια θνητό καὶ παθητό σῶμα δέν θά μπορούσε νὰ ἐπιδείξει οὐλές καὶ τρυπήματα καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ μένει σῶο καὶ ὑγιές· τὸ ἀπαθές ὅμως καὶ ἀθάνατο μπορεῖ καὶ οὐλές νὰ δείξει καὶ τρυπήματα, πού ἔπαθε πρωτύτερα, σέ ὅσους θέλει, καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ μένει ἀπαθές καὶ ἀθάνατο. Ἐμένα δέ τοῦτο μοῦ ἐπιτρέπει ν' ἀντιληφθῶ καὶ αὐτό, ὅτι δηλαδή τίς οὐλές φέρνουν σάν αἰώνιο στολίδι ὅσοι ἔπαθαν γιά τὸν Χριστό [οἱ Μάρτυρες]*»

«τότε ὅσοι θά βρίσκονται στήν Ἰουδαία ἄς φύγουν στά βουνά» («τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη», Ματθ. 24:16)

Μέγα Γερωντικό, 1:49 / N.412

«*Κάποιος ἀδελφός ρώτησε τὸν ἀββᾶ Ἰωσήφ τὸ ἐξῆς: "Ἐάν γίνει διωγμός, εἶναι σωστό νὰ καταφύγει κανεὶς στήν ἔρημο ἢ νὰ πάει σέ κατοικημένους τόπους;" Καὶ ὁ Γέροντας ἀπάντησε: "Ὅπου ἀκοῦς ὅτι εἶναι ὀρθόδοξοι, ἐκεῖ πηγαινε καὶ μεῖνε κοντά τους"*»

Τριώδιο, Ὑμνολογία Δευτέρας πρό τῶν Βαΐων:

«*Ἐχοντας πέσει σέ παραπτώματα καὶ δεμένη μέ τὰ δεσμά τῶν ἀμαρτημάτων, ψυχὴ μου, γιατί ραθυμεῖς, γιατί ἀμελεῖς;... στό ὄρος τῶν ἀρετῶν τρέξε νὰ σωθεῖς*» («Ὀλισθηρῶς τοῖς παραπτώμασι, καὶ ταῖς σειραῖς τῶν ἀμαρτημάτων, συνδεδεμένη ᾧ ψυχὴ, τί ραθυμεῖς; τί ἀμελεῖς, ...εἰς ὄρος ἀνασώζου τῶν ἀρετῶν»)

Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης:⁴

«*Ὅσοι στηρίζονται στήν εὐσέβεια (γιατί ἔτσι ἐρμηνεύεται ἡ λέξη Ἰουδαία) ἄς ἔχουν τὸ βλέμμα τους στραμμένο στό ὑψηλό καταφύγιο, φρουρούμενοι ἀπὸ τὴν ὁμολογία τῆς πίστεως*»

Κύριλλος Ἀλεξανδρείας:⁵

---

⁴ ΕΠΕ 1, 221.

⁵ ΡG 69, 789 / ΕΠΕ 14, 155.

«Εκείνοι που έχουν εμπιστοσύνη στον Θεό, πρέπει να πετούν νοερά και να διαμένουν στα ἅγια ὄρη, δηλαδή να μεταφέρονται με τή σκέψη τους στην πολιτεία τῶν ἁγίων ἐκείνων, και να μελετοῦν προσεκτικά τούς τρόπους τῆς προκοπῆς τους, και ἔτσι να βαδίζουν στα ἴχνη διαγωγῆς ἐκείνων. Ἅγια ὄρη λέμε ὅτι εἶναι οἱ ἅγιοι προφήτες και δίκαιοι. Ἐάν λοιπόν κάποιος πετώντας σάν σπουργίτι καθίσει σ' αὐτά τὰ νοητά βουνά, θά τούς δεῖ ὅπωςδήποτε να ἔχουν γίνει λαμπροί, ὄχι ἀπό τή δύναμη που ὑπάρχει σ' αὐτούς, ἀλλά ἐπειδή εἶχαν πιστέψει στον Κύριο. Ἀλλά και μέ ἄλλον τρόπο, αὐτοί που πιστεύουν στον Κύριο, πρέπει να πετοῦν στα βουνά σάν σπουργίτια. Ὅρη ἐπίσης λέμε ὅτι εἶναι οἱ ἀρετές, που δέν ἔχουν τίποτε τό χαμερπές, και σ' αὐτά τὰ ὄρη στέλνοντας τὰ φρονήματά μας και ἀπομακρύνοντας τήν εὐτέλεια τῶν γήινων πραγμάτων, θά γίνουμε ἀπόρθητοι ἀπό τίς ἡδονές που ὁδηγοῦν στή φαυλότητα»

Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής:⁶

«Στό ὄρος να σωθοῦμε, στό ὕψος δηλαδή τῆς κατά Θεόν πολιτείας, γιά να μή παρασυρθοῦμε ἀπό τὰ αἰσθητά, ἐμεῖς που δέν ἔχουμε τελείως ἀπαλλαγῆ ἀπό τήν ἐνέργεια τῶν αἰσθήσεων»

«Ὅποιος βρεθεῖ στην ταρατσα τοῦ σπιτιοῦ του να μην κατέβει στό σπίτι γιά να πάρει τὰ πράγματά του» («ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μή καταβαινέτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ», (Ματθ. 24:17)

Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης:⁷

«Εκείνος που περιφρόνησε τό ἐδῶ σπίτι του και ἀπαρνήθηκε κάθε κατάλυμα σ' αὐτή τή ζωή και ὑψώθηκε ὡς πρός τόν τρόπο τῆς ζωῆς του, ἔχοντας διώξει ὅλα τὰ πάθη που κατοικοῦν μέσα του, ἄς μήν πάρει τίποτε ἀπό αὐτά, οὔτε τή δειλία, οὔτε τήν ὀκνηρία, οὔτε τήν κενοδοξία, οὔτε τήν ἐπιθυμία τοῦ πλοῦτου, γιάτί ὅλα αὐτά σημαίνουν κατέβασμα ἀπό τὰ ψηλά που βρίσκεται»

Ἰωάννης Κασσιανός:⁸

⁶ Ἐπιστ. α' ΕΠΕ 15 Β, 28.

⁷ ΡG 78, 316 / ΕΠΕ 1, 221.

⁸ Ἔργα Β' 463 / Ἡ ζωή στα κοινόβια τῆς Αἰγύπτου, 1972, 48.

«Ἀφοῦ ἀνέβηκες στή στέγη πού ἀναφέρει τό Εὐαγγέλιο, τότε γιατί κατεβαίνεις νά πάρεις ἀπό τό σπίτι σου κάτι ἀπό ἐκεῖνα πού ἔχεις ἀπαρνηθεῖ;»

«αὐτός πού εἶναι στό χωράφι νά μή γυρίσει πίσω νά πάρει τά ρούχα του» («ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μή ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ», Ματθ. 24:18)

Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης:⁹

«Ἐκεῖνος πού ξεντύθηκε τόν παλιό ἄνθρωπο καί ἀπαρνήθηκε τά σαρκικά, ἅς φοράει τόν νέο, ὁ ὁποῖος τόν ἀνακαίνισε πρὸς ἐπίγνωση τοῦ Θεοῦ (Κολ. 3:9-10) καί τόν καθάρισε ἀπό τή λάσπη. Γιατί μ' αὐτά θά μείνει ἀπείραχτος κατὰ τή μεγάλη ἐκείνη καταστροφή »

Ἰωάννης Κασσιανός:¹⁰

«Ἐνῶ βρίσκεσαι μέσα στό χωράφι καί καλλιεργεῖς τά ἔργα τῆς ἀρετῆς, γιατί πισωγυρίζεις καί ἀνακατεύεσαι πάλι μέ τήν ὕλη, μέ τό στοιχεῖο δηλαδή ἐκεῖνο πού χαρακτηρίζει αὐτό τόν κόσμο καί τό ὁποῖο ἔχεις ἤδη ἀφήσει;»

«παρακαλεῖτε τό Θεό νά μή γίνει ἡ φυγή σας χειμῶνα ἢ Σάββατο» («προσεύχεσθε δέ ἵνα μή γένηται ἡ φυγή ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτω», Ματθ. 24:20)

Τριώδιο, Μ. Δευτέρα, ὠδή ἡ' Μ. Ἀποδείπνου:

«Μιλώντας ὁ διδάσκαλος γιά φυγή τό Σάββατο καί τό χειμῶνα τήν ζάλη τῆς ἐβδόμης τοῦ παρόντος αἰῶνος ὑποδηλώνει, κατὰ τήν ὁποία τό τέλος θά φθάσει σάν χειμῶνας» («Ἐν Σαββάτω τήν φυγήν, καί ἐν χειμῶνι λέγων ὁ Διδάσκαλος, τήν τῆς ἐβδόμης ζάλην προαινίττεται, τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐν ᾧ ὡσπερ χειμῶν, τό τέλος ἐπανήξει»)

Μ. Ἀθανάσιος:¹¹

---

⁹ Ὁπ. παρ., ΕΠΕ 1, 223.

¹⁰ Ἔργα Β' 463-4.

¹¹ ΡG 28, 724.

«Άς σημειωθεί, ότι ο Θεός δέν έκανε χειμώνα· διότι έχει γραφεΐ, «θέρους και έαρ, σὺ έπλασας αὐτά» [Ψαλμ. 73:17]. Χειμώνα καλεΐ τίς άμαρτίες· και άλίμονο στην ψυχή που έχει πέσει σέ άμαρτία, σέ άθυμία και σέ άμέλεια. Φυγή δέ όνομάζει, όταν ή ψυχή άποχωρίζεται από τό σῶμα»

Θεόγνωστος:¹²

«Έκείνοι που χωρίζονται από τό σῶμα χωρίς τέτοια πληροφορία, χωρίς ταπεινοφροσύνη και την χάρη του Αγίου Πνεύματος, είναι σά νά φεύγουν μέσα στό χειμώνα των παιθών ή σέ ήμέρα σαββάτου, χωρίς δηλαδή νά έχουν έργαστεί τίς άρετές, είναι ύπόλογοι νά κριθοῦν και νά έξεταστοῦν στον καιρό της άνταποδόσεως»

Μάρκος Άσκητής:¹³

«Όπως τό νά ταξιδεύεις χειμώνα ή σάββατο είναι πόνος στη σάρκα και βεβήλωση στην ψυχή, έτσι είναι ή επανάσταση των παιθών σέ γηραλέο σῶμα και σέ ψυχή αφιερωμένη στο Θεό»

«άπό τίς δύο γυναΐκες που θά αλέθουν στό μύλο, ή μία θά σωθεΐ και ή άλλη θά χαθεΐ» («δύο αλήθουσαι έν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται και μία άφίεται», Ματθ. 24:41): **«έκείνη τή νύκτα από τους δύο που θά βρίσκονται σ' ένα κρεβάτι ο ένας θά σωθεΐ και ο άλλος θά εγκαταλειφθεΐ»** («ταύτη τή νυκτι δύο έσονται επί κλίνης μιās, εις παραληφθήσεται και ο έτερος άφεθήσεται», Λουκ. 17:34)

Άγιος Άμβρόσιος:¹⁴

«'Μία παραλαμβάνεται και μία άφίεται'. Η Έκκλησία 'παραλαμβάνεται' ή Συναγωγή 'άφίεται', ή αυτός που έχει άγαθή συνείδηση παραλαμβάνεται και αυτός που έχει μοχθηρή συνείδηση 'άφίεται'»

---

¹² Κεφ. 44, Φιλοκ. 2, 336.

¹³ Περί των οιομένων, ιζ' Φιλοκ. 1, 149.

¹⁴ On Cain and Abel, 30, FC 42, 387.

Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης:¹⁵

«Οἱ προθέσεις τῶν ἀνθρώπων κρίνονται ἀπό τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων καί ἀπό τόν χορό τῶν ἀποστόλων. Γιατί ἀπό τὰ πρῶτα ἀπομακρύνθηκε ὁ ἀρχηγός τους, καί ἀπό τούς δεύτερος ὁ προδότης. Τό ἴδιο ἀκριβῶς θά βρεῖς νά συμβαίνει καί στήν περίπτωση αὐτή. Ἄλλοι προφυλάσσονται μέ τήν ἀυστηρότητα καί τήν ἀγρυπνία, καί ἄλλοι καταστρέφονται μέ τήν ὀκνηρία καί τήν ἀμέλεια. Ἀπ' αὐτούς οἱ πρῶτοι παραλαμβάνονται, καί οἱ δεύτεροι ἀφήνονται, ὅταν ὁ Κύριος ἔρχεται μέ τή δόξα του»

Ἰωάννης Χρυσόστομος:¹⁶

«Τί θέλουν νά ποῦν αὐτά τὰ αἰνιγματικά λόγια; τί θέλει νά πεῖ αὐτό τό ἀπόκρυφο μυστήριον; Μέ τό μύλο μᾶς φανέρωσε ὅλους ἐκείνους πού ζοῦν μέσα στή φτώχεια καί στή δυστυχία καί μέ τό κρεβάτι καί τίς ἀνέσεις ὑπονοεῖ ὅλους ἐκείνους πού ζοῦν μέσα στά πλοῦτη καί τίς τιμές. Καί ἐπειδή ἤθελε νά δείξει ὅτι καί ἀπό τούς φτωχοῦς σώζονται καί ὁδηγοῦνται στήν ἀπώλεια, εἶπε ὅτι καί ἀπό τίς δύο πού βρίσκονται στό μύλο ἢ μία παραλαμβάνεται καί ἡ ἄλλη ἀφήνεται· καί ἀπό τούς δύο πού εἶναι στό κρεβάτι ὁ ἕνας παραλαμβάνεται καί ὁ ἄλλος ἀφήνεται. Ἔτσι δηλώνει ὅτι οἱ ἀμαρτωλοὶ ἀφήνονται ἐδῶ καί περιμένουν τήν τιμωρία, ἐνῶ οἱ δίκαιοι ἀρπάζονται στά σύννεφα...»

«ἀλίμονο δέ στίς γυναῖκες, πού θά εἶναι ἔγκυες καί θά θηλάζουν τίς μέρες ἐκεῖνες» («οὐαὶ δέ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καί ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις», Μάρκ. 13:17)

Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης:¹⁷

«Σημαίνει ἐκεῖνες τίς ψυχές πού ἐγκυμονοῦν τόν θεῖο ἔρωτα, ἀλλά δέν ἔχουν τό θάρρος νά μιλῆσουν μέ παρρησία καί νά ἐκδηλώσουν τήν ὁμολογία γιά τόν Θεό καί τήν ἀντίδραση καί ἐκεῖνες πού ἔχουν νηπιώδη καί ἀτελῆ ἰδέα γιά τή μακροθυμία τοῦ Θεοῦ καί δέν διατηροῦν τήν ἐλπίδα τῶν μελλοντικῶν ἀμοιβῶν, ἀλλ' ἔχουν ἀποχαυνωθεῖ ἀπό τίς ἀπειλές καί τίς ἐπιθέσεις καί ἔχουν ἀπογυμνωθεῖ ἀπό τὰ μέλλοντα ἀγαθά».

¹⁵ PG 78, 316 ΕΠΕ 1, 275.

¹⁶ PG 50, 450 ΕΠΕ 36, 227-229.

¹⁷ PG 78, 316 ΕΠΕ 1, 223.

Ἐκδότης: Ἀρχιεπίσκοπος Γ.Ο.Χ. Ἀθηνῶν & πάσης Ἑλλάδος Μακάριος
Ἐπικοινωνία: archbishopmakarios@gmail.com